

Az Újság

politikai, társadalmi, közgazdasági és irodalmi napilap

Hirdetést a nap bármely szá-
kában felvesz a kiadóhivatal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA (NAGY-
SZALONTA), PIATA UNIRII (TOLDI-TÉR) 13. sz.

Szerkesztésért felelős:
G A Á L S Á N D O R

FELEKEZETI TANÍTÓINK

Vissza kell menjek a
multba, akkor, amikor feleke-
zeti iskoláink tanítójának fize-
tési ügyével és helyzetével
foglalkozom.

Ugy vissza emlékezem az
ezerkilencszáztizes évekre,
amikor még a világháborúról
még csak nem is álmódunk.
Akkor ismertem egy néhány
görög keleti vallású feleke-
zeti tanítót, akit egyházköz-
sége bizony hol fizetett, hol
nem fizetett.

Javadalmazásukat a ható-
ság értékelte fel. Azt a kü-
lönbséget, amely mutatkozott
az iskola fentartó egyházköz-
ség által adott javadalmazás
és a fennálló törvények sze-
rint a tanítók részére megál-
lapított fizetés között, az ál-
lam fizetés kiegészítés címén
adta nekik. Ez utóbbi volt a
biztos, a másik a kevésbé
bizonyos, mert bizony fizetni
már akkor sem szeretett
senki.

Hogy milyen keservesen
éltek, arra bizony csak ők
emlékeznek vissza, ha még
emlékeznek.

Ahol azonban az egyház-
község nem tartott fent isko-
lát, ott építettett az állam,
amely egyuttal a tanítót is
fizette. És bárki, bármit mond,
a tanítási nyelv román volt.
Michis János, vagy Oros Gá-
bor, mind a ketten, Harang-
mezőn voltak tanítók (Hidesel
de Sus — Nagyváradtól nem
messze, a központi járásban),
még ők maguk sem tudtak
jól magyarul, pedig állami
tanítók voltak. És annak az
ősz szakállu, oldal varrásos

csizmájú, vitézkötéses vén
kuruc jegyzőnek, akinek em-
lékét még ma is áldja az a
nép, soha nem jutott eszébe
fenakadni ilyen »jelentéktelen
számárságokon«.

Ez az állapot megszűnt.
Ma az állam mostohán bánik
a magyar iskolák felekezeti
tanítóival. Állami kiegészítés-
ről szó sincs és tanítóink
mindég sokkal kevesebbet
dolgoztak, mint akkor régen.
Emellett nyugdíjról nem is
álmodhatnak, mind amazok,
akiknek fizetni kellett a nyug-
díj hozzájárulást, míg ezeket
fel sem veszi a nyugdíjintézet.

Éveken keresztül havi 2—3
esetleg 4 mázsa búzáért dol-
goztak azok, akiknek én is,
meg a presbiterium tagjai is
köszönhetjük, hogy megtanul-
tuk a betűvetést. Elrongyolód-
tak, koldusokká váliak, el-
adósodtak, hiszen nincs há-
rom becsületes ingjük, talán
még ma sem.

És, amikor mindenki mos-
tohán bánt velük el mindég,
akkor jövőnk mi: a presbi-
terium és átlagosan ötven
százalékkal leszallítjuk fizeté-
süket.

Ez több, mint a mostoha
anya hánásmódja, mostoha
gyermekével.

Uraim! Nem gondolják,
hogy ez már az üldözés és
annak a látszatát kelti, hogy
megakarunk szabadulni tőlük?

Milyen büszkék vagyunk
multunkra! Dagad a keblünk,
amikor Szalonta történetében
olvassuk, hogy kettő—három-
száz évvel ezelőtt rendes is-
koláink, rendesen és tisztes-
ségesen megfizetett rektoraink
és korektoraink voltak.

Allítom, hogy a mi déd és
ükunokáink pirulni fognak
miattunk.

Azok a földhöz ragadt sze-
gény román falvak mindent
elkövettek, a magyar impe-
rium alatt, hogy felekezeti

iskoláikat fentartsák. Pedig
sokkal... sokkal szegényeb-
bek voltak, mint mi!

Mi pedig, akik hozzájuk
képest még ma is gazdagok
vagyunk, azt akarjuk elérni,
hogy szünjenek meg feleke-
zeti iskoláink.

Ez nemcsak fáj, hanem pi-
rulok is miatta, mert azt lá-
tom, amit mindig mondtam,
hogy nekünk csak a szánk
jár, hogy magyarok vagyunk,
de magyarságunkért, fajunk-
ért áldozatot hozni nem sze-
retünk!

Szivjünk naponta egy szí-
varral kevesebbet, vagy más
luxus kiadásunkon takarit-
sunk meg napi 5 leit. Ez
évente 1800 lei. Azoknak kell
ezt megtenni, akiknek mód-
jukban áll. Nem gondolunk
arra, hogy mennyit dobunk
ki ilyesmire?

Ha ezt az iskolának adjuk,
— nem leszallítani, hanem
felemelni tudjuk a fizetést. »O«

Véget értek a bukaresti esküvői ünnepségek

Bukarestből jelentik: Habs-
burg Antal főherceg és Elena
királyi hercegnő, — II. Ká-
roly király nővére — esküvői
ünnepélye a tegnapi nappal

véget ért.

A tulajdonképeni esküvő
tegnap volt, amelyet a pol-
gári hatóság részéről az igaz-
ságügyminiszter, egyházi rész-

ről pedig Cisar bukaresti ró-
mai katolikus érsek végzett.

Az új párt elhalmozták
ajándékokkal.

Brünning és Curtius hazaérkeztek

Berlinből jelentik: Brün-
ning és Curtius dr hazaérkez-
tek. A berlini pályaudvaron
nagy tömeg várta őket, amely
tüntetni akart mellettük, il-
letve ellenük. Itt várta a két

minisztert dr Curtius felesége
is. Brünning és Curtius dr
azonban már a scharlotten-
burgi pályaudvaron kiszál-
tak a vonatból s egyene-
sen a köztársasági palotába

hajtottak, ahol Hindenburg
azonnal kihallgatáson fo-
gadta őket.

A kihallgatás eredményé-
ről semmi nem szivárgott ki.

Visszavonhatatlanul csak 1 előadás, ma este 9 órakor

„Nyugaton a helyzet változatlan“

Rendes helyárak!

Ne mulassza el senki a világnak ezen
legnagyobb filmjét megnézni!

Rendes helyárak!

Óceánrepülésünk története

Irták:

Endresz György és Magyar Sándor

Eljött az indulás napja. Bizony türelmetlenül vártuk, olyan régen ismeretesek voltak már terveink, a sajtó már annyit foglalkozott velünk, hogy hosszas előkészületeink már-már kétkedésekre is adtak alkalmat. Magunk is idegesek voltunk és elhatároztuk: ha csak egy lehetőség van, indulunk. Julius 13-án déli 12 órakor indultunk el Newyorkból; a repülőterről izgatott honfitársaink intettek bucsut. Először Harbour-Grace felé vettük utunkat. 7 óra 20 perc alatt odaérkeztünk. Ezzel a kezdettel meg lehetünk elégedve. Csak az volt a kérdés, hogy ez a szép lendület nem törik-e meg. Harbour-Grace-ban vártuk az időjelentést 15-én reggel 9 órakor azt közölték Newyorkból, hogy az idő rendkívül kedvezőtlennek ígérkezik. Már-már beletörődtünk a halasztásba, mikor 10 órakor újabb közlés jött, amely szerint a szélviszonyok momentán kedvezőbbre fordultak s ha gyorsan indulunk, a Grönland felől le jövő köd- és felhőtömeg előtt még át tudunk jutni. Egy-kettőre határozottunk és greenwichi idő szerint 16 óra 20 perckor a Justice for Hungary levegőbe emelkedett. Ez volt utazásunk legkritikusabb pillanata: a gép óriási (8000 fontos) terhelés miatt csak nagynehezen tudott startolni. Bármily kis visszaesés katasztrófát idézhetett volna elő. Szerencsére a harbour-gracei runway (futópálya) ideálisan van elkészítve, lejtővel s egy kilométernél hosszabb: így a gép még a földön elérte a kívánt sebességet. 20 percig, amíg a gép a megforduláshoz szükséges magasságot el nem érte, célunkkal ellenkező irányban repültünk. 16 óra 50 perckor hagytuk el a partot: az óceánrepülés tulajdonképpen itt kezdődött.

Alig repültünk egy órát, a felhők egyre lejjebb jöttek: mi előlünk, menekülve, egyre lejjebb szálltunk csaknem a víz felszínét horzsolva. Mindezt inkább műszereink, mint szmünk révén tudtuk. Látni 3-4 órán át se vizet se eget nem lehetett a teljes ködben. Igazi „blind flyng!”, Már hanyatlóban volt a nap, mikor végre kijutottunk a köd- és felhőrétegből, de még előbb olyan erős jégesőn kellett átmennünk, ami a festéket is leverte a gépünkről. Csak ekkor szálltunk feljebb. Szép csillagos éjszaka, körülbelül 3000 méter magasságban repültünk: most már a csillagokból is megállapíthattuk, hol vagyunk. Addig ugyanis a rádióink révén tájékozódunk helyzetünkről; az indulás után körülbelül 2 órával a Stavaoger Fjord nevű norvég hajóval, újabb 2 óra múlva

a Cunard Line Aurania, később Empress of Australia nevű hajóval, érintkeztünk rádióon. Később meg egy Maya nevű magyar hajótól is kaptunk rádió-bearing-et (irány megállapítást), reggel 6 óra tájban a La Manche-csatornában. Így tudtuk meg, hogy ötven mérfölddel északabbra voltunk a tervbe vett utiránytól.

Ennek az eltérésnek az volt az oka, hogy a newyorki időjelentés értelmében, az ir partok előtt északnyugati szelet vártunk s ehelyett délnyugati kaptunk. Írország, Anglia a La Manche fölött átrepültünk anélkül, hogy láttuk volna: először Metz táján láttunk földet egy kis felhőhasadékon keresztül. Itt irányt váltottunk és keleti irányba igyekeztünk Magyarországra felé jönni, miután előzőleg vagy 60 mérfölddel tulkorrigáltuk említett kitérésünket. Az irányt megint csak egy félórát tudtunk tartani, mert az Argonnes vidékén erős vihar ért s abban tántorogtunk vagy 40 percig. Tájékozódni nem lehetett, minden igyekezetünk arra irányult, hogy a hegyeket elkerüljük. Északnak hiába próbáltunk vágni, nem ment; délkelet felé huzodtunk s mire Friedrichshafe közelében értünk, kitért az idő. Innen biztos tájékozódást nyújtott a Duna ezüst szalagjai. Már Litztól kezdve állandó rádióösszeköttetésben álltunk Béccsel, egészen leszállásunk helyéig.

Folyt. köv.

Stimson, Berlinben

Berlinből jelentik: Stimson amerikai külügyminiszter Berlinbe érkezett. Az amerikai követségen szállott meg. Tegnap látogatást tett a német vezető államférfiaknál.

**Az Ipartestület
nagyszabású
népünnepélyt rendez**

Kirabolták a biharkeresztesi postahivatalt

Budapestről jelentik: Ismeretlen tettesek tegnapelőtt kirabolták biharkeresztesi postahivatalt. Behatoltak az épületbe az ablakon át kiemelték a wertheimszekrényt, rátették a posta kocsira és elmenekültek.

Bár a tett elkövetése után nyomban hozzáfogtak a nyomozáshoz, eddig még nem sikerült a tetteseket elfogni.

Annyit megállapítottak, hogy nem szakemberek hajtották végre a vakmerő betörést, hanem alkalmiak, akik minden valószínűség szerint a határ felé menekültek.

A határt a rendőrség és a csendőrség nyomban megszállotta.

Szerkesztő üzenet

Katona Gy. urnak. Reklámirozni mindenkinél olyan módon van joga amilyent jónak talál. Az nem a lap véleménye, arról ön is meggyőződhetett, hogy a nagyváradi lapok nagy cikket írtak mellette. Ez egy szokás. — Egyébként önnek tökéletesen igaza — lehet. De mit szólna hozzá, ha más 3 levelet látna, amelyek pedig például az illetőnek adnak igazat s valósággal dicsőítik az illetőt.

Lásza, azok jelenben a többség véleményét képviselték meg sem látnak nyomdafestéket.

L. S. a lap sonasem egyéni véleményét nyilvánít, hanem vagy a közvéleményt tükrözi vissza, vagy pedig ezzel ellentétben a helyes utat jelöli meg s ostromozza a hibákat.

T. János urnak: Nagy tévedés! Mi nem fogjuk pártját a tanítóknak, hanem az igazságnak, a helyesnek. Anyira nem hogy például nem egy van közöttük, aki egy kanál vízbe főjtana benünket, de hát a tengerhez vagyunk szokva. A közönségnek is érdeke felekezeti iskolák fentartása még akkor is, ha momentán anyagi érdekebe ütközik s anyagilag káros.

Norvég kiűntetés a M. T. I. igazgatójának

Budapestről jelentik: A norvég király Leveldi Kozma Mihályt, a Magyar Távirati iroda igazgatóját az Olaf rend közepkeresztjével kiűntette.

A finnek a magyar közoktatást tanulmányozzák

Budapestről jelentik: Ötvenöt finn tanügyi szakember érkezett Budapestre akik a magyar közoktatást tanulmányozzák.

Finnország a magyar közoktatási rendszert akarja bevezetni.

Láthatatlan repülőgépet gyárt az olaszországi Fiat-gyár

Londonból jelentik: A lapok táviratai szerint az olaszországi Fiat-gyárban sikerült olyan repülőgépet előállítani, amely a levegőben még aránylag kis magasságban is láthatatlan. Ez veszedelmes harci eszközzé nőhet még ki magát a jövő esetleges háborújában.

Filmcenzura készül Londonban

Londonból jelentik: A városi tanács filmcenzura-hivatal felállítását tervezi, mert meg akarja szabályozni azokat a filmvállalatokat, amelyek pornografikus filmeket készítenek.

Nyugaton a helyzet változatlan

Kattog a gépfegyver, robban a gránát. Rohannak a rohamsisakos katonák s megbunak a gránát tölcsérekben. Valahogy úgy van beállítva, — mintha csak úgy ment volna az na!

Na, nem egészen úgy! Másként csinálta azt — mondjuk — K. Lajos Kove mellett a 302-ös magaslat alatt. Szakállas törzsörömester volt és századparancsnok. Az orosz visszaverte az ármádiát és a mieink egy hátrábbi lövészárokból vonultak. K. és százada ott maradt, de nem adta meg magát, — hanem éjszaka szépen, lassan az egész századdal együtt átvágta magát s jött a mieinkhez. Nagy aranyérmét kapott érte.

Vagy M. Laci, aki vártüzér, cugszfűrer volt. Ragusa és Antivári között a sziklás tengerparton volt egy pont, ahol csapatot lehetett volna partra szállítani. Ezt „meg-erősítették” két drb. 15 cm-es gyorstűzelő hajóágyúval s az „erő-dítmény” parancsnoka egy félíg rokkant tengerésztszist lett.

... Füst a tengeren. Megdőrdültek az ágyúk.

Kopogott a szikratáviró Cattaróban, Durrazóban és Antiváriban. Olasz repülők támadták meg a kis parti őrséget. Száz kilométer hosszú parton 240 ember. Két órán át kattogott a gépfegyver, de az ágyú lött. Áttűzesedett a csőve. Vedrek-ből locsolták a tenger vizét a csőre. De M. Laci ott állott a zárvárzatnál s lött még csak két oldalt fel nem tűnt nagy, hosszú füsttömeg. Aztán már csak a tengerről hallatszott az ágyú. M. Laci meg a lábát áztatta a tenger haragoszöld vizében, mert egy bolond golyó átszaladt rajta. Még sem ment a kórházba. Ez is arany érmet hozott.

Vagy M. János, aki még a montenegrói sziklából is ennyivalót teremtett elő. Pedig hej, de puszkáltak lesből a betyár csernagócok.

Viharos, sötét éjszakákon két száz kilométerről ellenséges területen áthozni, feneketlen sárban a municiót, az élelmet, egyik hegyoldalból lelőni a másikon letelező vadkecskét, ez volt az ő speciálitása,

Tudnék még jó néhány szalon-tait felsorolni, akik mind hidegen nyugodtan pipáztak és nagyot fűtyültek a gránát süvítésre. És egyik sem dicsekszik.

A „Nyugaton a helyzet változatlan” egy kép a sok mindenből. Valahogyan úgy „is” volt.

Aki nem látott harcteret és háborút, az láthat a filmen. Vagy kedvet kap hozzá, vagy elveszti harcras kedvét.

„Izlés ellen nincs helye vitának.

„KARIKÁS”

Tip. „GAÁL ÉS TARSA” nyomdája Salonta.

Halálozás

Mint részvétellel értesülünk, özv. Bondár Mihályné szül. Kosaras Zsuzsanna f. hó 25-én 71 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése ma hétfőn d. u. 5 órakor lesz a Rákóczi-ut 12 sz. a. gyászháznál tartandó imával. Az elhunytban Szabó Gyula áll. tanító és Boor Géza nyugalmazott jegyző anyósát, Dohi Árpád ref. lelkész nagyanyósát gyászolja.

Folytatják a magyar-román kereskedelmi tárgyalásokat

Bukarestből jelentik: A magyar-román kereskedelmi tárgyalások igen jó mederben folynak, azonban nem fejeződtek be szombaton, amint azt remélték. Ugyanis a román delegáció beakarja várni Popescu Cézárt, aki diplomáciai ügyekben Párisban van.

A Zeppelin uton

Moszkvából jelentik: A Gráf Zeppelin tegnap este 8 órakor átrepült Lenningrád felett és a Novaja de Draznia kikötőben lehorgonyzott.

A Szovjet hatóságok nagy ünnepélyességgel fogadták a léghajót és utasait, akik a vörös katonák sora között mentek a városba, ahol a német nagy követ vendégei voltak. A Gráf Zeppelin innen tovább folytatta útját.

Egy percenttel emelték a kamatlábait a magyar bankok

Budapestről jelentik: A nemzeti Bank kamatláb emelése kapcsán a pénzügyminisztérium elhatározta, hogy a váltók után egy percent kamattal többet adnak, de ugyanakkor egy percenttel többet fizetnek a betétek után is.

Rádióműsor

Hétfő, július 27
BUDAPEST

- 4 Felolvasás
- 5 Zenekari hangverseny
- 8 Hangverseny, majd cigányzene

Kedd, július 28
BUDAPEST

- 9:15 Honvédekzenekar
- 12 Harangszó, időjárás utána cigányzene
- 4 Felolvasás
- 5 Rádió nyelvtanítás
- 5:25 Hangverseny
- 6:45 Helyszíni közvetítés
- 8 Cigányzenekar
- 9:15 Hangverseny
- 9:45 Szalonzenekar
- 11 Gramofon

Anyakönyvi statisztika

Születés: Jámbor Erzsébet, Varga Erzsébet, Kis József, Kis Sára, Hanyecz Zsuzsanna, Katona Ilona.

Házasság: Halász Ferenc—Pikó Juliánna.

Halál: Megyeri Lajos 3 hónapos, Szatmári Sándor 6 hónapos, Czégé Lajos 5 hónapos.

Hejreálló félben a rend Spanyolországban

Madridból jelentik: A zavargások egész Spanyolország területén szünetelő félben vannak, a sztrájkoló telefonisták nagyrésze, önként felvette a munkát. Sevilleben most már minden csendes és ugyanazt jelentik Barcelonából is.

Az egész Oroszország ünnepele Bernard Schavol.

Moszkvából jelentik: Bernard Schavolnak tegnap volt hetvenedik születés napja. Szovjet Oroszország minden kultur központja nagy ünnepségeket rendezett ez alkalmából.

Tanítók

román, francia, német, angol nyelvet és bármely tantárgyra, javítóra, felvételre előkészítik.

Incze Béla tanár Aradi-ut 1.

Termény árak Brailában

Bukarestből jelentik: Ma a következő terményárak voltak Brailában:

Buza: I o. 260, II o. 230, III o. 215. Rozs 220, árpa 225, zab 330, tengeri 247, bab 470, borsó 380.

ELVÁLLALOK, mérsékelt díjazás mellett, adó fellebezés iránti kérvények elkészítését, ujházaknak 10 évre szóló adómentesítés iránti kérvények sikeres elkészítését továbbá ugy adó, mint hagyatéki ügyekben pontos felvilágosítással szolgálók Nagyszalonta és vidéke tisztelt közönségének. PAPP MIHÁLY V. adóhivatali tisztviselő, Wesselényi ucca 10 sz.

Megalakult a magyar-román kereskedelmi kamara

A magyar-román közeledés egy nagy lépéssel jutott előre szombaton este, megalakult a magyar-román kereskedelmi kamara, amely hivatva van a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatokat megteremtteni, illetve a már meglevőket kimélyíteni.

A kamara elnöke román részről Bibescu herceg lett, míg agrár elnök Burilleanu, a Banca Naționala volt kormányzója, aki épen most pereli az államot visszahelyezése céljából.

Az alakuló gyűlés igen melegen ünnepelte a kamara magyar elnökét és erősen hangoztatták a két állam együttműködésének szükségességét.

SPORT

NSC—KAC (Kisjenő) 3:2

Csapatunk az aradi játékosokkal megerősített KAC-ot nagyon szép iskola játékkal, minimális gólaránnyal verte meg.

A kisjenői közönség lelkesen ünnepelte a szalontai fiukat.

NSC Ifj.—Ref. Ifjak 4:2

Az ujonnan megalakult Ref. ifjúsági csapat bemutatkozó mérkőzése, vereségük dacára is ragyogóan sikerült.

Törekvés—TSC (Tenke) 2:1

A Törekvés is dicsőséggel jött haza Tenkéről.

A tenkeieket szép és változatos játék után 2:1 arányban győzte le.

Piscatorul az orosz nemzetközi színház igazgatójává nevezték ki

Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a szovjet Piscator, a híres rendezőt a nemzetközi színház igazgatójává nevezte ki s megbízta több filmrendezésével.

Mercur cipőszalon

készítményei eddig nem létező olcsó árban kapható NAGY ISTVÁN divatruházában!

Egy uralkodót agyontaposott az elefánt

Dares-Salamból jelentik: A gyarmat egyik kerületi főnökét, De Corcy Ireland-ot agyontaposta egy elefánt.

Postagalambbal zsaroltak

Egy bohumi özvegyasszony postagalamb útján levelet kapott, amelyben azzal fenyegetik, hogy ha ugyancsak a postagalamb útján nem küld kétszáz márkát, felgyújtják a házat. Az asszony a levelet átadta a rendőrségnek és a rendőrség tanácsára utnak engedte a postagalambot, amelyet két repülőgép vett üldözőbe. A repülőgépről sikerült is megállapítani, hogy hova szállt le a postagalamb. A házat lefotografálták és a képet átadták a rendőrségnek, amely a ház két lakóját letartóztatta.

Két millió mázsá buzából takarmány

Budapestről jelentik: A rendkívül hosszú szárazság miatt, Magyarországon óriási a takarmányhiány.

A földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy a múlt évi tetemesből rendelkezésre álló 2 millió méter mázsányi felesleget denaturáltatja és boleta nélkül „Eozin” buza név alatt 13 pengő ár mellett, boletta nélkül fogja árusítani a gazdáknak.

Ha a gazdák darált állapotban óhajtanak venni, akkor egy pengővel drágább lesz.

Apróhirdetések

KIADÓ Váradi ut 11. sz. alatt 2 szobás udvari lakás megfelelő méretű helyiségekkel. Ért. ugyanott.

ANÓDTELEP megvételre keresetlik. Cim a kiadóban.

KIADÓ a Tenkei-ut 6 sz. alatt egy szép üzlet helyiség Október 1-re. Értekezni ugyanott a tulajdonos Bonczos Lajosnál.

ELADÓ Petőfi u 9 sz. ház. 3 szoba, fürdő szoba, konyha, speiz, pince, alsókonyha, kerttel, alsó udvarral. Egy modern új ebédlő, hálószoba, konyha berendezés, és egyéb butorok. A Tókeriben 340 négyszögöl kitűnő termő faj szőlő pájtával. hordókkal, terméssel együtt.

A „RAPID” szalontai autóbustársaság értesíti az igen tisztelt utazó közönséget, hogy menetrendjét hétfőtől, július 27-től kezdve a következően módosítja:

INDULÁS SZALONTARÓL reggel 5:30. 7, 8:30 d. u. 1:30. VÁRADRÓL vissza d. e. 11:30, d. u. 1:30, 5 és 7 órakor.

KIADÓ és azonnal elfodlalható 4 szoba, konyha mellékhelyiségekkel, és egy szoba, konyha esetleg magánháznak. Ráhoczi ut 87 sz. a. 2 szob, konyház lakás kiadó Rákczi ut 47 sz. a. Ért. Váradi-ut 25 sz. a.

REGÉNY

AZ ISTEN KOSZTOSAI

Írta: INCZE BÉLA
az „Az Ujság” számára.

6

Minden jog fentartva!

Az első csalódás

Nemesnét az ilyen kedveskedő és különböző változatokban megismétlődő tanácsok mindannyiszor fölizgatták és elkeserítették. Bántotta, mélyen sértette annak föltételezése, hogy az ő szépséges leánya ne lenne szerencse bárki fiának is?!... Hogy valaki visszatartaná fiát attól a gyönyörű teremtestől?! Hogy a velük való összeköttetést lebecsülhetné valaki azért, mert egyik őse alispán, másik meg ezüsttel megtoldott fejű generális volt?! Háttha az egyik főispán lett volna, a másiknak a fejét pedig ezüst helyett arannyal toldották volna meg, — nem szerencse volna akkor is az utódjukra, akármilyen szép fiu is legyen, az ő mindenkitől megcsodált angyali leánya?!... Aztán meg ő is, férje is, régi nemesi családok ivadéka, egy se volt azok közt se alacsony származású, akik csak távoli rokonságban is állanak velük.

A nyelveskedésektől, megsértett anyai büszkeség, annélkül, hogy magtalálta, vagy bár csak kereste volna igazolását a sérelemnek, kezdett elhidegülni Gáthy Lórántól sőt leányára is kezdett neheztelni: miért lett oly hirtelen és annyira bizalmas Gáthyval szemben, mikor aligha lesz komoly dolog az egész ismeretségből.

Az anya elkeseredése aztán a leányra is átszármazott és az is gyakran és szintén ok nélkül szerencsétlennek érezte magát. Ezt azonban Gáthy Lórántnak is meg kellett szenvednie. Mert Adél minden látható és kimagyarázható ok nélkül ideges, rosszkedvű volt néha, sőt a féltékenységi jelenetek is megjelentek már, — természetesen szintén minden ok nélkül.

Az ilyen jeleneteknek azonban még következményei is voltak. Adél, az ilyen jelenetek után, nem volt látható napokig, az ablakban. És ha Gáthy lakásukon akarta fölkeresni, a szobalány azzal fogadta, hogy a kisasszony beteg és pár napig ágyban kell maradnia. Ilyenkor egy-egy virágcsokor felküldésével igyekezett Gáthy nyugtatni önmagát, avval az érzéssel, hogy virágot látva, bizonyára szeretettel gondol rá Adél, aki, ha beteg is, bizonyára nem szenved úgy és annyit mint ő, amiatt, hogy hosszú napokon át nem láthatja a szeretett leányt, aki nélkül már minden órája szomorú volt.

Ilyenkor étvágya se volt, aludni se tudott. És fiatal erős szervezete dacára szenvedő, beteges kinézésű

volt, amikor végre — a már lecsilapult anya rendelkezésére — viszont láthatta ismét a kék szemében bágyadt mosollyal és fürkésző tekintettel elébe siető leányt.

— Bizonyosan jól mulatott... — fogadta gyanakodva.

— Én?!... Aludni se tudtam... maga miatt.

Az igazság ott ült halvány arcán és a leány is érezte, hogy igazságtalan volt a tréfás gyanúsítás. És aztán — siettek az elmulasztott napok boldogságát a szeretet gyöngédségének a fokozásával pótolni, minden szavukban. De a mind gyakrabban előforduló megszakitásai a boldog együttlétnek, egyfelől a leány növekedő bizalmatlansága, másfelől a Gáthy önkéntelenül felébredő féltékenységét eredményezték.

— Már megint árva lettél?!...

— gunyolódott Varju Elek, a tiz év óta szigorlatozó orvosnővédek, amikor pár napig nem látta Gáthyt Nemesékkal sétálni...

— Vigyázz te!... Nehogy a más virágját őrizd! — vigyorgott kajánul a már kopaszos tanár segéd.

— Kár lenne!... Van itt még leány elég... — vigasztalta jóakarattal az öreg erdőtanácsos, aki agglegény létére mindig az egyetemi ifjuság körében tanyázott, mint annak igazi barátja.

Gáthynek annál inkább fájtak a kedélyes csipkedések, mert ösztön szerü volt benne az érzés, hogy éppen mivel a bizalmatlanság vele szemben teljesen alaptalan és még is egyre ismétlődik, olyan titkos oka lehet, ami a gunyolódók megjegyzéseit igazolja.

Féltékenysége növekedett és kezdett ő is bizalmatlanná válni. És amidőn ismét pár napos megszakitás elé vették látogatásait, elkésredésében egy hétig nem mutatkozott a fötéren. Az egyetemre is a mellékuccákon járt. Ennek aztán levélbeli keserü szemrehányás, a bizalmatlanság igazoltságára való hivatkozás, de egyuttal azonnali megjelenésre való felszólítás és — végül: boldog összebékülés lett az eredménye. Legalább egy időre. Mert a fölvert féltékenységet már nem tudta végleg leküzdeni a Gáthy Lóránt sokszor meggyötört szíve.

A leányok is tudták már azt a különös változatosságot és a jószívü Bárdos Emma megnyugtatóan mondta:

— Ne szomorkodjék! Egy kis szeszély csak. Nagyon szereti magát az a leány.

A szőke, karcsu Gábor Ella is elismerte, hogy Gáthy nem csalódik, hogy szereti őt Adél, — de aztán mégis hozzátette:

— Igaz, ha egy udvarló már van — könnyebb másikat szerezni...

Ez az igazság aztán alaposan elrontotta a jó hatást, amelyet a Bárdos Emma biztatása Gáthy lelkére volt. És az hánykódott tovább

a szeretet, a bizalmatlanság és féltékenység között. Megkezdődött az állandósuló lelki vergődés gyötrő folyamata. Érezte, hogy szerelme tárgyáról nem tud lemondani, de bizni se tud abban úgy mint eddig és ez a bizalmatlanság a féltékenységet napról-napra növelte. De akik a sétatéren, az uccán, a színházban együtt látták őt Adéllal, csak úgy simogatták őket rokonszenves tekintetükkel és mindenki szeretettel nézett rájuk: a város legszebb leányára és a hozzá méltónak ítélt, mindenkitől ismert Gáthyra, akikből nemsokára boldog fiatal házaspár lesz.

— Köthetnél egy előnyös biztosítást Lóránt, — szölitotta meg Gáthyt egy délután, az előkelő származású Marosi Géza, aki a jogi pályát a biztosítási üzlettel cserélte föl.

— Én? Minek?

— Határidős biztosítást. Tizenöt évre.

— Ugyan miért?

— Szép összeget kapnál. Ajándék volna. Meg se éreznéd az évi díjat.

— Családos embernek való az, — vetette oda Gáthy.

— Neked is lesz családod. Biztosítsd magad és ajándékozd a kötvényt a menyasszonyodnak. Gavaléros dolog. Egészen az!

És beszélt, magyarázott, számított, kapacitált és újra számított, nagy szuggesztív tehetséggel Géza ur, amíg Gáthyt egy halálesetre és egyuttal tizenötévi határidőre kifizetendő biztosításra rávette. Husz ezer koronáról szóltott a biztosítás és lehetett fizetni havonként, vagy negyedévenként. Az aláírás után vacsorára invitálta Géza ur Gáthyt, megnyugtatóan aziránt, hogy a vacsora költségét bőven kifutja a biztosításért neki járó illeték.

— Fel is emelheted a biztosítási összeget — mondotta — bármikor, tetszésed szerint, bármekkorára, — a fizetendő díjak felemelésével. És a bucsuzásakor se mulasztotta el a megnyugtatót:

— Okosan tetted barátom. Ki tudja? milyen nagy hasznát veszed, valamikor. De a legjobban teszed, ha menyasszonyodnak ajándékozd a kötvényt. Szép, gavaléros dolog, hidd el nekem!

Gáthy úgy is cselekedett, ahogy Marosi Géza ajánlotta, mert erélyes és határozott fellépésével sikerült már Adél szülőinek beleegyezését megnyerni az eljegyzéshez és annak mielőbbi megtartásához, — ami államvizsgálja után, júniusban meg is történt. Azt is elhatározták, hogy az önkéntesi szolgálat letelte után azonnal megkötik a házasságot és ehhez Lóránt szülei beleegyezését is megnyerte.

A nyarat részben szülői birtokán, részben az egyetemi városban töltötte Lóránt, hogy az egész hosszú évre szóló távollét előtt, jegyese közelében legyen, és élvezhesse, amíg lehet, a boldog együttlét

kedves óráit, amelyeket olyan ridegen szakaszt meg, nemsokára, a terhes katonai szolgálat kötelessége.

A bizalmatlanság, a féltékenység az eljegyzés után megszűnt, hiszen már nem is lehetett volna azt semmivel se indokolni. A Lóránt őszinte szeretetében amúgy se kétkedtek soha, csupán az irigykedők gonoszindulatu nyelve volt az oka minden, a multban fölmerült kellemetlenségnek. Csak Adél aggodalmaskodott néha, hogy a távolság és az új környezet és társaság, a hosszú idő alatt megváltoztatja Lóránt érzelmeit. De aztán ő is belátta, hogy az éveken át csak erősödött szenvedély, amely már az első találkozáskor föllángolt mindketőjükben és amely ellenállhatatlanul kapcsolta egymáshoz szívüket, néhány száz kilométernyi távolság miatt és egy esztendő lefolyása alatt, nem alszik el, sőt nem is gyöngülhet, sőt erősödni fog. A távollét mindent megsejítő varázsa csak növegni fogja egymásutáni vágyakozásukat, szerelmüket és bekövetkező boldogságukat.

És valóban, a Lóránt bevonulása után, hetenkint kétszer, sőt háromszor is érkező rózsaszínű levelek arról tanuskodtak, hogy Lóránt lángoló érzelmeit jegyese teljes mértékben viszonzozza.

A katonáskodás ideje, a határszéli, történelmi multu szép városban, telt-múlt; előbb nehezen, később kevesebb erőfeszítéssel és a megszokás, a gyakorlottság folytán kevesebb kellemetlenséggel. Szórakozás is akadt elég. A jókedvű bajtársak folytonos együttléte száműzte az unalmat és földerítette a jegyese távolléte miatt néha borús kedélyét Gáthynek, aki a huszárok önkéntes kötelességét is a legnagyobb lelkiismeretséggel teljesítette. Ünnepek idején berándult a közeli Bécsbe, ahol a színházak, opera, különféle hangversenyek a magasabb szellemi évezetek bőséges változatával kínálkoztak esténként; napközben pedig a Graben, a ringek, a Prater előkelő társasága, a pompás fogatok és a szabád idejét áradó kedélyességgel élvező és azt mindenképen kihasználó bécsi nép olyan látvány volt, amely őt is éppen úgy lebilincselte mint bárkit, aki a háboru előtti években Bécsét meglátogatta.

(Folyt. köv.)

